

**КОЛЕДЖ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ
КОМУНАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ
«ВІННИЦЬКИЙ ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНИЙ КОЛЕДЖ»**

**Музично-педагогічне відділення
Циклова комісія викладачів суспільно-гуманітарних дисциплін**

ЗАТВЕРДЖУЮ
Заступник директора з навчальної роботи
Оксана КОГУТЮК
«30» серпня 2024 року



РОБОЧА ПРОГРАМА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

4. ІСТОРІЯ УКРАЇНИ

освітня програма **профільної середньої освіти**
для підготовки **фахових молодших бакалаврів**
на основі **базової загальної середньої освіти**
зі спеціальності **014 Середня освіта (Музичне мистецтво)**
освітньо-професійна програма **Середня освіта (Музичне мистецтво)**
галузь знань **01 Освіта / Педагогіка**
предметна спеціальність **014.13 Середня освіта (Музичне мистецтво)**

Вінниця 2024

Робоча програма освітнього компонента 4. Історія України з підготовки фахових молодших бакалаврів за галуззю знань 01 Освіта / Педагогіка спеціальності 014 Середня освіта (Музичне мистецтво); предметна спеціальність 014.13 Середня освіта (Музичне мистецтво)

РОЗРОБНИК(И):

Інна РОКІЦЬКА, спеціаліст вищої категорії

СХВАЛЕНО

Методичною радою Коледжу фахової передвищої освіти
«29» серпня 2024 р., протокол № 1

Голова  канд. пед. наук, доц. Андрій КРИЖАНОВСЬКИЙ

ПОГОДЖЕНО

Гарант освітньо-професійної програми Середня освіта (Музичне мистецтво)

 канд. пед. наук Наталя ЧОРНА

Робочу програму розглянуто і схвалено на засіданні циклової комісії викладачів суспільно-гуманітарних дисциплін
«28» серпня 2024 р., протокол № 1

Голова циклової комісії  Олена ЖУПАНОВА

1. Опис освітнього компонента

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, ступінь вищої освіти / освітньо-професійний ступінь	Характеристика освітнього компонента		
		Денна форма навчання		
Кількість кредитів – 3,0	Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка	Статус освітнього компонента: Обов’язковий		
	Спеціальність 014.13 Середня освіта (Музичне мистецтво)			
Змістових модулів -	Освітньо-професійний ступінь – фаховий молодший бакалавр	Рік підготовки: 2-ий		
		Семестр: 4-ий		
Лекції 22 год		Семінар 20 год	Практ. -	
Самостійна робота 48 год				
Вид контролю: залік				
Загальна кількість годин - 90				
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних- 2, самостійної роботи здобувача освіти – 2				

2. Мета, завдання, програмні компетентності та результати навчання

Мета курсу: вивчення історії України у вищих навчальних закладах спрямоване на формування історичної свідомості молодшої людини, в якій поєднуються знання, погляди, уявлення про суспільний розвиток, усвідомлення нею нерозривного зв'язку між минулим і сучасністю, традиціями і досвідом різних поколінь українців, виховання громадянина й патріота, відповідального за долю своєї Батьківщини, спонукання до активної наполегливої праці в розбудові і зміцненні держави України

Завдання: вивчення історії України полягає у тому, щоб допомогти здобувачам зрозуміти сучасність за допомогою аналізу минулого, оволодіти основами методики історичного дослідження, зокрема ретроспективного, порівняльного, діалектичного методу, історичної хронології. Виробити навички наукової роботи з історичними першоджерелами, різноманітною навчальною літературою. Навчити здобувача методиці самостійної роботи при підготовці до занять та підсумкового контролю знань. Зацікавити молодь вітчизняною історією, практикуючи відвідання історичних музеїв, історично-культурних пам'яток, інформуючи про найактуальніші проблеми сучасної історії та політики.

2.2. Програмні компетентності

2.2.1. Інтегральна компетентність

Вміти вирішувати типові спеціалізовані задачі в галузі середньої освіти та педагогіки або у процесі навчання, що вимагає застосування положень і методів педагогічних наук та може характеризуватися певною невизначеністю умов; нести відповідальність за результати своєї діяльності; здійснювати контроль інших осіб у визначених ситуаціях.

2.2.2. Загальні компетентності:

ЗК 1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК 3. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 5. Здатність до міжособистісної взаємодії.

- ЗК 6. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
- ЗК 7. Здатність застосовувати знання предметної галузі у практичних ситуаціях.
- ЗК 8. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.
- ЗК 9. Здатність до особистісного та професійного саморозвитку.
- ЗК 10. Здатність до професійної мобільності, пристосування до змін в освітньому середовищі.

2.2.3. Спеціальні (фахові) компетентності:

- СК 2. Здатність до використання предметних знань в освітньому процесі.
- СК 3. Здатність до інтеграції предметних знань з різних освітніх галузей.
- СК 4. Здатність до добору й застосування доцільних форм, методів, технологій та засобів навчання.
- СК 5. Здатність до використання відкритих ресурсів, інформаційно-комунікаційних та цифрових технологій в освітньому процесі.
- СК 6. Здатність до формування мотивації та організації пізнавальної діяльності учнів.
- СК 7. Здатність до спілкування з батьками, колегами, іншими фахівцями з метою педагогічного супроводу.
- СК 8. Здатність до забезпечення сприятливих умов в освітньому середовищі для кожного учня відповідно до його індивідуальних потреб, можливостей, здібностей та інтересів.
- СК 10. Здатність до організації процесу навчання, виховання та розвитку здобувачів освіти.
- СК 11. Здатність до використання освітніх інновацій у професійній діяльності.
- СК 13. Здатність розвивати мовно-комунікативну компетентність учнів.
- СК 14. Здатність до формування в учнів відповідального ставлення до інформаційно-комунікаційних та цифрових технологій та безпечного їх використання.
- СК 15. Здатність до попередження булінгу та протидії різним проявам насильства.

2.3. Результати навчання

2.3.1. Програмні результати навчання за ОПП

- РН 1. Здійснювати професійну діяльність державною мовою як усно, так і письмово.
- РН 2. Застосовувати ефективні моделі міжособистісної комунікації як в професійній діяльності, так і поза її межами.
- РН 3. Аналізувати можливості професійного розвитку з урахуванням умов педагогічної діяльності та індивідуальних запитів і потреб.
- РН 4. Враховувати вікові особливості учнів в освітньому процесі для забезпечення його ефективності.
- РН 5. Забезпечувати досягнення результатів навчання, визначених Державними стандартами освіти та типовими освітніми програмами.
- РН 6. Застосовувати міжпредметні зв'язки та інтеграцію змісту різних освітніх

галузей в освітньому середовищі.

РН 7. Організовувати освітній процес з використанням технологій дистанційного навчання.

РН 8. Сприяти формуванню мотивації учнів до навчання.

РН 9. Використовувати ефективні форми, засоби і стратегії комунікації з батьками, колегами, іншими фахівцями.

РН 10. Планувати освітній процес залежно від мети, індивідуальних особливостей учнів, специфіки діяльності закладу освіти.

РН 11. Застосовувати інновації у професійній діяльності.

РН12. Оцінювати власну педагогічну діяльність відповідно до визначених критеріїв.

РН 13. Формувати в учнів здатність до конструктивної міжособистісної взаємодії.

РН 14. Формувати в учнів здатність використовувати інформаційно-комунікаційні та цифрові технології для вирішення навчальних завдань.

РН 15. Застосовувати основні стратегії поведінки щодо попередження булінгу та протидії різним проявам насильства.

РН 16. Демонструвати знання етичних, соціальних норм та прав людини, що ґрунтуються на основі сформованих ціннісних орієнтирів.

2.3.2. Результати навчання за освітнім компонентом.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми здобувачі освіти повинні:

знати:

- ✓ сутність основних проблем історії України;
- ✓ головні джерела вивчення вітчизняної історії;
- ✓ основні періоди історичного розвитку української нації, етапи формування її державності;
- ✓ суспільно-політичні, економічні та культурні процеси історичного розвитку українського народу;
- ✓ головні події, що вплинули на хід історії України;
- ✓ найважливіші історичні документи, що були прийняті у різні історичні періоди;
- ✓ діяльність вітчизняних історичних осіб та основних політичних партій.

вміти:

- ✓ працювати з першоджерелами, науковою та методичною літературою;
- ✓ аналізувати історичні процеси, події, факти, давати їм власну оцінку;
- ✓ аргументовано відстоювати свої погляди, брати участь у дискусії з метою пошуку історичної істини;

- ✓ користуватися категорійно-понятійним апаратом історичної науки;
 - ✓ мати громадянську позицію, високу історико-політичну культуру;
 - ✓ на основі вивчення історичних подій робити висновки і узагальнення, користуватись уроками минулого;
 - ✓ застосовувати дані історичної науки для вирішення професійних завдань.
- .

3. Програма освітнього компонента

Тема 1. Вступ до історії України

Предмет і завдання курсу історії України. Проблематика й структура курсу. Проблеми періодизації історії України. Історіографія курсу історії України. Джерела з історії України: речові, усні, писемні, візуальні. Концепції історії України. Вплив природно-географічних факторів на розвиток історії України.

Тема 2. Стародавня історія України

Поява та розселення людей на території України. Первісні люди та спосіб їх життя. Неолітична революція. Землеробські племена. Ремесла. Трипільська і середньостогівська археологічні культури. Кочовики раннього залізного віку. Кімерійці. Скіфи. Сармати. Етнокультурні зв'язки скіфів та сарматів із слов'янами. Заснування античних міст-колоній у Північному Причорномор'ї та в Криму. Велике переселення народів.

Перші писемні згадки про давніх слов'ян (венедів, антів, склавинів). Велике розселення слов'ян. Історичні витоки українського народу.

Тема 3. Русь-Україна (Київська держава)

Розселення східнослов'янських племінних союзів (поляни, сіверяни, уличі, тиверці, хорвати (білі хорвати), волиняни (дуліби, бужани), древляни). Назва «Русь». Руська земля. Утворення Русі-України (Київської держави). Норманська теорія. Основні етапи розвитку Київської держави. Становлення державності (князування Олега, Ігоря, Ольги, Святослава). Київська держава в період найбільшого піднесення та могутності: правління Володимира Великого та Ярослава Мудрого. Спроби утвердження спадкоємної монархії. Становлення феодальної системи господарювання. Соціальна стратифікація суспільства. Соціально-станові протиріччя. Народні збори. Народні повстання. Основні етапи економічного розвитку. Зміни в релігійному житті після запровадження християнства. Дворір'я. Історичне значення християнізації Русі. «Руська правда». Зовнішня політика київських князів. Стосунки Русі з Візантією, Західною Європою, арабським світом. Русь і кочівники. Причини і етапи феодальної роздробленості. Занепад Києва. Тимчасова політична стабілізація суспільства: Володимир Мономах. Мстислав Великий. Занепад Київської держави з другої половини XI століття. Посилення удільних князівств. Культура й духовність.

Тема 4. Королівство Руське (Галицько-Волинська держава).

Монгольська навала

Об'єднання Галицького та волинського князівств. Розбудова Галицько-

Волинської держави в 1238-1264 рр. Політичний, соціальний та економічний розвиток в XII – першій половині XIV століть. Правління династії галицьких Ростиславичів. Ярослав Осмомисл. Правління династії галицько-волинських Романовичів. Роман Мстиславич. Данило Галицький. Боротьба галицько-волинських князів з монголо-татарами. Суспільно-політичне та господарське життя. Культура й духовність.

Тема 5. Руські удільні князівства у складі іноземних держав у другій половині XIV – першій половині XVI ст. Кримське ханство

Змагання Польщі та Литви за Галицько-Волинську спадщину. Входження українських земель до складу сусідніх держав (Угорське королівство, Молдавське князівство, Османська імперія, Московське царство). Кревська унія. Велике князівство Руське Свидригайла. Остаточна ліквідація Волинського та Київського удільних князівств. Утворення Кримського ханства. Перехід кримських ханів у васальну залежність від Османської імперії. Виникнення козацтва. Соціально-економічне життя. Культура й духовність.

Тема 6. Українські землі у складі Речі Посполитої в другій половині XVI ст.

Люблінська унія та її вплив на українські землі. Зміни в соціальній структурі українського суспільства. Виникнення Запорозької Січі. Повстання 1590-х рр. Братський рух. Утворення УГКЦ. Культура й духовність.

Тема 7. Українські землі у складі Речі Посполитої в другій половині XVII ст.

Зміни в соціально-економічному житті. Морські походи козаків. Участь українського козацтва у війнах Речі Посполитої проти Московського царства та Османської імперії. Козацькі повстання 1620-1630-хрр. «Ординація Війська Запорозького...». Культура. Відновлення вищої православної церковної ієрархії 1620 р. Духовність.

Тема 8. Національно-визвольна війна українського народу середини XVII ст.

Національно-визвольна війна українського народу. Зміни в суспільно-політичному житті. Утворення української козацької держави - Війська Запорозького. Внутрішньо- та зовнішньополітична діяльність уряду Богдана Хмельницького.

Причини, характер і рушійні сили війни. Основні концепції періодизації Визвольної війни. Початковий етап війни (1648-1649). Перемоги козацько-

селянського війська під Жовтими Водами, Корсунем, Пилявцями. Зборівська битва. Зборівський мир. Відновлення української державності. Формування державних інституцій і активізація зовнішньополітичної діяльності уряду Б. Хмельницького. Молдавські походи Хмельницького. Битва під Берестечком і Білоцерківський мир. Битви під Батогом і Жванцем. Зближення України з Московією. Переяславська Рада. Березневі статті Б. Хмельницького 1654 року. Входження України під протекторат Московії. Завершальний етап Визвольної війни. Воєнні дії 1654-1657 рр. Становище Гетьманщини після смерті Б. Хмельницького. Основні напрями внутрішньої та зовнішньої політики І. Виговського. Гадяцька унія. Битва під Конотопом. Гетьманування Юрія Хмельницького. Поглиблення руйнівних процесів в Українській державі.

Історичне значення Визвольної війни українського народу. Визвольна війна як незавершена буржуазна революція. Оцінка особи Богдана Хмельницького в науковій літературі.

Тема 9 Козацька Україна наприкінці 50-80-х рр. XVII ст.

Внутрішньо- та зовнішньополітична діяльність гетьманів козацької України 50-80-х рр. XVII ст. Занепад Правобережжя. Запорозька Січ у складі Гетьманщини. Адміністративно-територіальний устрій Слобідської України.

Тема 10. Українські землі наприкінці XVII – в першій половині XVIII ст.

Гетьманщина в 1687-1709 рр. Повстання під проводом Семена Палія (1702-1704 рр.). Північна війна і Україна. Внутрішньополітична діяльність гетьманів козацької України 20-30-х рр. XVIII ст. Обмеження автономії Гетьманщини. Діяльність Першої Малоросійської колегії, «Правління Гетьманського уряду» (1734-1750 рр.). Культура. Києво-Могилянська академія. Духовність.

Тема 11. Українські землі в другій половині XVIII ст.

Внутрішня політика останнього очільника Гетьманщини. Діяльність Другої Малоросійської колегії. Скасування козацького устрою на Слобожанщині. Ліквідація Запорозької Січі. Ліквідація автономії Гетьманщини. Опришківський та гайдамацький рухи. Зміни в політичному становищі Правобережної України та західноукраїнських земель після поділів Речі Посполитої (1772, 1793, 1795 рр.). Реформи Марії Терезії та Йосифа II та їх вплив на українські землі. Культура й духовність.

Тема 12. Українські землі у складі Російської імперії наприкінці XVIII – в першій половині XIX ст.

Адміністративно-територіальний поділ українських земель у складі

Російської імперії. Українське національне відродження: початок, періоди й особливості. Відновлення українського козацтва в час французько-російської війни. Кирило-Мефодіївське братство. Поширення в Україні російського та польського суспільних рухів. Початок промислового перевороту.

Тема 13. Українські землі у складі Австрійської імперії наприкінці XVIII – в першій половині XIX ст.

Адміністративно-територіальний поділ західноукраїнських земель. Початок національного відродження. Діяльність «Руської трійці». Альманах «Русалка Дністровая». Західноукраїнські землі в європейській революції 1848-1849 рр. Діяльність Головної Руської Ради (1848-1851 рр.). Досвід парламентаризму.

Тема 14. Культура України кінця XVIII – першої половини XIX ст.

Освіта, наука, література, образотворче мистецтво, архітектура. «Історія русів». Галицько-руська матиця. Собор руських вчених.

Тема 15. Українські землі у складі Російської імперії в другій половині XIX ст.

Події Кримської війни 1853- 1856 рр. на українських землях та поразка Російської імперії. Реформи 1860-1870-хрр. і процеси модернізації в Україні. Українські підприємці. Політика російського царизму щодо України. Розвиток громадівського руху. Журнали «Основа», «Громада», «Київська старина». Діяльність «Південно-Західного відділу Російського географічного товариства» (1873-1876 рр.). Братство тарасівців. Національне відродження кримськотатарського народу.

Тема 16. Українські землі у складі Австро-Угорщини в другій половині XIX ст.

Політика австрійського уряду щодо західноукраїнських земель. Діяльність культурно-освітнього товариства «Просвіта». Українські видання: «Правда», «Діло», «Записки Наукового товариства імені Шевченка». Розвиток кооперативного руху. Трудова еміграція. Політизація українського національного руху та утворення перших політичних партій.

Культурно-просвітницький етап національного руху. Українофілі.

В. Антонович. Громадівський рух і посилення репресій з боку царизму. Участь українців у польському повстанні 1863-1864 рр. в Україні. Валуєвський циркуляр. Емський указ. Криза громадівського руху. Діяльність російських народницьких груп в Україні. М. Драгоманов і зародження українського

соціалізму. Революційно-демократичний рух. Початок пролетарського руху.

Тема 17. Культура України в другій половині XIX – на початку XX ст.

Піднесення української культури. Розвиток освіти, науки, літератури, музичного, образотворчого, театрального мистецтва. Українські підприємці-благодійники. Релігія і церква.

Тема 18. Українські землі у складі Російської імперії в 1900-1914 рр.

Утворення монополістичних об'єднань в Україні. Земельна реформа Петра Столипіна та її вплив на Україну. Консолідація української нації. Створення політичних партій Наддніпрянщини. Самостійницька й автономістська течії в національному русі. Події революції 1905-1907 рр. в Україні. Діяльність українських парламентських громад в I та II Державних Думах. Діяльність «Просвіти». Посилення російського імперського наступу на Україну в 1907-1914 рр.

Тема 19. Українські землі у складі Австро-Угорщини в 1900-1914 рр.

Становище промисловості та сільського господарства. Радикалізація українського політичного руху. Вплив УГКЦ на формування національної свідомості населення західноукраїнських земель.

Тема 20. Україна в роки Першої світової війни

Україна в геополітичних планах країн Антанти і Центральних держав. Війна та українські політичні сили. Головна українська рада. Союз визволення України. Загальна українська рада. Воєнні дії на території України в 1914-1917 рр. Українці в арміях воюючих держав. Українські січові стрільці. Політика Російської імперії та Австро-Угорщини на українських землях у 1914-1917 рр.

Тема 21. Початок Української революції

Революційні події в Україні в 1917- на початку 1918 р. Українізація армії. Еволюція поглядів політичних сил України в питанні самовизначення. Універсали Української Центральної Ради. Відносини УЦР з Тимчасовим урядом та більшовицькою Росією. Проголошення УНР. Кримськотатарський національний рух. «Всеукраїнський з'їзд рад» у м. Харків. Перша війна більшовицької Росії з УНР. Бій біля станції Крути. Події 1917 р. в Криму. Проголошення незалежності УНР. Окупація більшовицькою Росією України. Берестейський мирний договір. Вигнання більшовиків із території УНР. Похід Петра Болбочана на Крим. Конституція УНР.

Лютнева буржуазно-демократична революція і участь в ній українців. Розвиток революції на Україні. Процес утворення й конституювання

Центральної Ради. Український національний конгрес. Політичні партії та їх практична діяльність у створенні національної державності. М. Грушевський. Внутрішня і зовнішня політика Центральної Ради. Початок українізації армії. Перший, другий універсали Центральної Ради та їх значення. Утворення Генерального секретаріату. В. Винниченко. Збройний виступ самостійників. Характер стосунків Центральної Ради та Генерального секретаріату з Тимчасовим урядом. Прорахунки Центральної Ради в державотворчому процесі та соціальній політиці. Корніловський заколот та Україна. З'їзд народів Росії в Києві.

Більшовицький переворот і Центральна Рада. Третій Універсал Центральної Ради і проголошення утворення УНР. Підсумки виборів до Установчих зборів в Україні. Тактика більшовиків в Україні. Ультиматум РНК РРФСР Центральній Раді, агресивна війна радянської Росії проти УНР. Брест-Литовські переговори. Умови Брестського миру. Роль зовнішнього фактору у цій боротьбі. Інтервенція російських радянських військ. Перший Всеукраїнський з'їзд Рад і проголошення радянської влади в Харкові. Збройна боротьба проти Центральної Ради. Бій під Крутами. Проголошення Четвертим Універсалом Центральної Ради незалежності УНР.

Встановлення на Україні режиму диктатури пролетаріату. Діяльність першого радянського уряду.

Німецько-австрійська інтервенція, відновлення влади Української Центральної Ради. Прийняття Конституції УНР. Історичне значення діяльності Центральної Ради.

Тема 22. Розгортання Української революції. Боротьба за відновлення державності

Гетьманський переворот. Українська Держава. Західноукраїнська Народна Республіка. Український національний рух на Буковині й у Закарпатті. Акт злуки УНР та ЗУНР. Українсько-польська війна 1918-1919 рр. Директорія. Друга війна більшовицької Росії з УНР. Більшовицький режим в Україні. Ухвалення Конституції УСРР 1919 р. Політика воєнного комунізму. Червоний терор. Військова інтервенція Антанти на півдні України. Денікінський режим в Україні. Повернення більшовицької влади. Перший Зимовий похід. Варшавська угода між УНР та Польщею. Польсько-радянська війна на території України. Другий Зимовий похід армії УНР. Холодноярська республіка (1919-1922 рр.). Культура та духовність.

Гетьманський переворот. П. Скоропадський. Внутрішня та зовнішня політика уряду Скоропадського. Діяльність антигетьманівської опозиції. Селянські повстання влітку та восени 1918 року. Крах німецько-австрійської

окупації. Причини падіння та історичне значення держави П. Скоропадського.

Утворення Директорії. Встановлення влади Директорії УНР. С. Петлюра. Внутрішня політика і зовнішньополітична діяльність Директорії. Трудовий конгрес.

Проголошення ЗУНР. Організація держави на західноукраїнських землях. Злука УНР і ЗУНР. Соціально-економічні перетворення в ЗУНР. Польсько-український конфлікт. Створення Української Галицької Армії. Наступ польських військ та відхід української армії за Збруч.

Дипломатична діяльність ЗУНР. Причини поразки ЗУНР. Поглинення Північної Буковини, Бессарабії та Закарпаття іноземними державами. Більшовицька агресія проти УНР. Отаманщина. Розпад армії УНР.

Відновлення більшовицької диктатури. Перша Конституція УРСР. Націоналізація промисловості. Аграрна реформа. Продовольча диктатура та її суть. Повстанський селянський рух проти більшовицького панування. Становище українських партій. Відновлення більшовицького режиму. Формальне визнання радянською Росією незалежності УРСР. Всеукрревком. Вибори до рад. Відновлення політики «воєнного комунізму» в економіці та суспільному житті. Напрями комуністичного руху в Україні (КП(б)У, УКП(б), УКП).

Наступ білогвардійців в Україні літом 1919 року. Контрнаступ об'єднаних українських армій. Поразка армії УНР. Перший зимовий похід армії УНР.

Більшовицько-польська війна і Україна. Варшавська угода між УНР і Польщею. Наступ польсько-українських військ. Польський режим та ставлення до нього населення. Відступ польсько-українських військ. Ризький мир. Другий Зимовий похід армії УНР. Закінчення боротьби регулярних українських військ за незалежність України.

Розгром Врангеля. Розгром махновського руху. Причини поразки української революції. Історичне значення.

Чинники розвитку культури в 1917-1920 рр. Культурно-освітня діяльність Центральної Ради, Гетьманату, Директорії. Освітня політика більшовиків. Розвиток науки. Відкриття УАН.

Тема 23. Встановлення комуністичного тоталітарного режиму в Україні

Масовий голод у південних губерніях УСРР. Антирелігійна кампанія. Неп в УСРР. Вхід УСРР до складу СРСР. Утворення Кримської АСРР. Національна політика радянської влади в УСРР. Молдавська АСРР. Суспільно-політичне життя. Ліквідація багатопартійності. Політика

коренізації/українізації в УСРР. Згорання непу і перехід до директивної економіки. Індустріалізація. Кампанія з ліквідації неписьменності дорослих. Культура. Духовне життя.

Внутрішнє та зовнішнє становище України після революції. Політична криза 1921 року. Причини непу. Наслідки політики воєнного комунізму. Суть нової економічної політики і особливості її впровадження в Україні. Наслідки непу. Відбудова народного господарства. Початок курсу на індустріалізацію. Причини згорання непу.

Причини та масштаби голоду 1921-1922 рр. Конфлікт радянської держави з церквою. Договори між РРФСР і УРСР 1920-1921 рр. Юридичне оформлення Союзу РСР. Статус УРСР у складі Радянського Союзу.

Політика більшовиків у галузі культури. Форми та методи здійснення українізації. Розширення сфери вживання української мови. Коренізація та національні меншини. Опір «українізації».

Український національний комунізм. Погляди О. Шумського, М. Скрипника, М. Волобуєва, М. Хвильового.

Кампанія з ліквідації неписьменності. Розвиток освіти.

Українське культурне відродження. Українське національне відродження в літературі та мистецтві. С. Єфремов. Релігійне життя в Україні. Утворення Української автокефальної православної церкви (УАПЦ). Ставлення влади до української інтелігенції.

Історична необхідність індустріалізації, методи її здійснення.

Тема 24. Утвердження більшовицького тоталітарного режиму в Україні

Форсована індустріалізація. Насильницька колективізація. Примусові хлібозаготівлі. Опір селянства. Голодомор 1932-1933 рр. – геноцид Українського народу. Масштаби та наслідки Голодомору. Масові репресії та їх ідеологічне виправдання більшовицьким режимом. Політичні процеси 1920-хпочатку 1930-х рр. Згорання українізації. Ідеологізація суспільного життя в Україні. Культ особи. Великий терор. Биківня та інші місця масових поховань жертв репресій. Національно-демографічні зміни. Розстріляне відродження. Антирелігійна кампанія.

Перехід до форсованої індустріалізації та командної економіки. Перші п'ятирічні плани. Система жорсткої централізації управління економікою. Підсумки і значення індустріалізації та колективізації (масові репресії щодо середнього селянства, криза сільськогосподарського виробництва). Промисловість і сільське господарство напередодні другої світової війни.

Кооперування і колективізація. Перехід до прискореної колективізації.

Поширення колгоспів. Доля приватних селянських господарств. «Ліквідація куркульства як класу». Масштаби розкуркулення. Голодомор 1932-1933 р., його причини та наслідки. Діяльність комісії Молотова в Україні. Завершення колективізації.

Зміни в соціальному складі населення. Глибокі соціальні деформації. Конституція УРСР 1937 року. Судові процеси. «Шахтинська справа», «Спілка визволення України». Репресії над радянськими партійними кадрами в кінці 30-х рр. Масові репресії та їх жертви.

Становище в освіті. Згортання українізації в кінці 30-х років. Розвиток науки. Діяльність ВУАН. Досягнення українських вчених. Труднощі розвитку науки. «Розстріляне відродження». Репресії щодо української інтелігенції. Церковна політика радянської влади. Ліквідація УАПЦ. Закриття та нищення храмів, культового майна і споруд.

Тема 25. Західноукраїнські землі в міжвоєнний період

Правовий статус українських земель у складі Польщі. Національна політика та міжнаціональні відносини. Економічне і соціальне становище населення. Українська кооперація. Просвітні організації краю. Українські політичні і громадські організації. Українська військова організація та ОУН. Українські землі у складі Румунії. Татарбунарське повстання. Суспільно-політичне життя. Українські землі у складі Чехословаччини. Правовий статус Закарпаття. Суспільно-політичне й соціально-економічне життя. Карпатська Україна. Карпатська Січ. Культура та духовність. Політичне і культурне життя української еміграції.

Становище Західної України в 1920-1940 рр. Окупаційний режим в Польщі та Румунії. Правовий статус Східної Галичини в 1919-1923 рр. Анексія Східної Галичини Польщею 1923 року. Становище українських північно-західних земель (Волинь. Полісся, Підляшшя). Характер промисловості. Аграрні відносини.

Особливості політичної боротьби українців за національне та соціально-економічне визволення. Діяльність УГКЦ. А. Шептицький. Діяльність політичних партій та рухів. Українська Військова Організація (УВО). С. Коновалець. Українське Національно-Демократичне Об'єднання (УНДО). Спроби нормалізації стосунків з польською владою та їх провал, «Пацифікація».

Організація Українських Націоналістів (ОУН). Методи діяльності ОУН. С. Бандера. Ідеологія інтегрального націоналізму. Д. Донцов. Комуністична Партія Західної України (КПЗУ) та її діяльність.

Поглинення українських земель Румунією. Політика румунського уряду

щодо українців. Політичні партії на українських землях. Діяльність радикальних націоналістичних груп.

Входження Закарпаття до складу Чехословаччини. Особливості політичної боротьби в Закарпатті. Русинство. Надання автономії Карпатської України. Створення Карпатської Січі. Проголошення незалежності Карпатської України. А. Волошин. Вторгнення угорських військ у Закарпаття. Опір українців.

Тема 26. Україна в роки Другої світової війни

Українське питання в міжнародній політиці напередодні Другої світової війни. Радянсько-німецькі договори 1939 р. Початок Другої світової війни. Окупація Червоною армією Галичини, Волині, Північної Буковини, Хотинщини та Південної Бессарабії. Радянізація. Масові політичні репресії 1939-1940 рр. Початок німецько-радянської війни. Бойові дії в 1941-1942 рр. Відступ Червоної армії. Мобілізаційні заходи. Злочини комуністичного тоталітарного режиму. Окупація України військами Німеччини та її союзниками. «Новий порядок». Масове знищення мирного населення. Голокост. Опір окупантам. Український визвольний рух. Проголошення Акта відновлення Української Держави. Поліська Січ. Українська повстанська армія. Українсько-польське протистояння. Радянський партизанський рух. Бойові дії 1942-1943 рр. Вигнання німецьких військ та їхніх союзників з Правобережної та Південної України. Депортація кримських татар та інших народів Криму. Завершення бойових дій на території України. Українці у військових формуваннях держав Об'єднаних Націй. Внесок українського народу в перемогу над нацизмом. Українське питання на Тегеранській, Ялтинській і Потсдамській конференціях. Ціна війни. Культура й духовність.

Радянсько-німецький пакт про ненапад 23 серпня 1939 року. Таємний протокол. Включення Західної України до УРСР, Міжнародні умови возз'єднання. Вступ Червоної армії в Західну Україну і Західну Білорусію. Входження північної Буковини і українських придунайських земель до складу УРСР у 1940 році. Позитивні та негативні наслідки возз'єднання. Радянізація західних областей України. Початок радянсько-німецької війни. Напад Німеччини на Радянський Союз. Україна в планах окупантів. Перші дні війни. Прикордонні бої. Відступ Червоної армії. Причини невдач Червоної армії, мобілізаційні заходи 1941 р. Евакуація в східні райони СРСР.

Оборонні бої влітку – восени 1941 р. Оборона. Києва. Поразка Південно-Західного фронту. Героїчна оборона Одеси і Севастополя. Невдалі спроби контрнаступу під Харковом. Продовження наступу німецьких військ на півдні. Окупаційний режим. Розчленування України. Нацистський «новий порядок». Злочинна політика окупаційних властей. Концтабори і масові розстріли.

Трагедія Бабиного Яру. Економічне пограбування України. Вивіз працездатного населення на каторжні роботи до Німеччини.

Розгортання руху Опору та його течії в Україні. Радянське підпілля і партизанський рух 1941-1942 рр. ОУН на початку війни. «Акт проголошення відновлення Української держави» 30 червня 1941 р. Оунівське підпілля 1941-1942 рр. Створення Української повстанської армії (УПА).

Україна в 1943 р. Перемога Червоної армії під Сталінградом і початок вигнання окупантів з України, Курська битва. Продовження наступу на Лівобережжі, Визволення Донбасу, Падіння «Східного валу». Визволення Києва. Мобілізаційні заходи 1942-1943 рр., їхні особливості та наслідки.

Боротьба з ворогом в тилу. Діяльність радянських партизанських загонів і підпілля. Політична еволюція ОУН-УПА .

Героїчна праця українців на промислових підприємствах і в колгоспах. Внесок українських вчених і діячів освіти та культури у досягнення перемоги. Евакуйовані підприємства в тилу.

Україна на завершальному етапі війни (1944-1945 рр.) Січнево-лютневий наступ 1944 р. Корсунь-Шевченківська битва. Весняний наступ Українських фронтів. Кримська наступальна операція. Примусове виселення з Криму в східні райони СРСР татар, греків, вірмен. Завершення вигнання окупантів з України. Участь жителів України в завершальних операціях другої світової війни.

Завершальний етап боротьби в тилу. Радянський партизанський рух. ОУН - УПА на завершальному етапі війни. Становище в західних областях України. 8 травня – День Пам'яті. 9 травня – День Перемоги.

Культура України в роки війни. Освіта. Наука. Українська преса, возз'єднання Закарпаття з УРСР. Втрати України в роки війни.

Тема 27. Україна в перші повоєнні роки

Україна – співзасновниця ООН. Встановлення кордонів УРСР у міжнародних договорах. Посилення радянзації та репресії у західних областях УРСР. Український визвольний рух у 1944-1950-хрр. Обмін населенням між Польщею й УРСР. Масові депортації (1944- 1946 рр.). Операції «Вісла» і «Захід». Ліквідація УГКЦ. Внутрішньополітична й економічна ситуація в УРСР. Масовий голод 1946-1947 рр. Ідеологічні кампанії. «Чистки» творчої інтелігенції. Культура й духовність.

Підвищення міжнародного статусу України

Перехід до мирного будівництва. Особливості відбудови економіки. Соціально-економічні труднощі післявоєнної епохи. Голод 1946-1947 рр. Успіхи у відбудові промисловості, транспорту й сільського господарства.

Грошова реформа та її наслідки. Ліквідація карткової системи. Внутрішньополітичне життя в Україні. Продовження політичних репресій. Радянізація західних областей. Формування органів місцевої влади. Колективізація західноукраїнського села. Львівський собор 1946 року та ліквідація Української греко-католицької церкви. Боротьба радянської влади з підпільним партизанським рухом ОУН-УПА. Антиукраїнські акції комуністичного режиму в Польщі (Операція «Вісла»).

Культурне життя в Україні у другій половині 40-х – на початку 50-х років. Відбудова системи освіти. Впровадження обов'язкового семирічного навчання. Успіхи в науці. Розгром генетики та «лисенківщина» в Україні. Розвиток літератури і мистецтва.

Тема 28. Україна в умовах десталінізації

Участь українців у повстаннях у сталінських концтаборах. XX з'їзд КПРС. Десталінізація і лібералізація суспільного життя. Зміни адміністративно-територіального устрою: входження Кримської області до складу УРСР. Зміни в управлінні господарством. Зародження дисидентського руху та його течії. «Шістдесятництво». Антирежимні виступи 1960-х рр. Культура й духовність.

Смерть Й. В. Сталіна. Початок десталінізації та демократизації суспільного життя в Україні. XX з'їзд КПРС і Україна. Початок політичної реабілітації. Наростання опору десталінізації з боку консервативних сил. М. С. Хрущов: політичний портрет.

Адміністративно-територіальні зміни. Входження Кримської області до складу України.

Розвиток економіки України в середині 50-х – у першій половині 60-х років. Реформування економіки. Раднаргоспи. Зміни в аграрному секторі. Екстенсивні шляхи розвитку сільського господарства. Піднесення соціального статусу селянства.

Демократизація культурно-духовного життя в Україні. Науково-технічна революція. Пожвавлення літературно-мистецького життя. Суперечливість ідеологічних та культурних перетворень.

Курс на «зближення і злиття націй». Посилення русифікації. Зародження дисидентського руху в Україні. Причини появи та особливості дисидентського руху в Україні. «Українська робітничо-селянська спілка». Стаття І. Дзюби «Інтернаціоналізм чи русифікація?». Значення діяльності дисидентів.

Тема 29. Україна в період системної кризи Союзу Радянських Соціалістичних Республік

Ідеологічні орієнтири партійно-радянського керівництва. Конституція УРСР 1978 р. Економічна ситуація в УРСР. Дисидентський рух: течії, форми і

методи боротьби. Українська громадська група сприяння виконанню Гельсінських угод. Самвидав. Кримськотатарський національний рух. Культура й духовність.

Політико-ідеологічна криза системи. Порушення прав людини. Неосталінізм. Діяльність в Україні П. Шелеста і зміщення його з посади першого секретаря ЦККП України. В. Щербицький. Конституція УРСР 1978 р. Відносини керівництва України з союзним центром.

Спроби радянського уряду динамізувати соціально-економічне життя. Березневий та Вересневий (1965 р.) Пленуми ЦК КПРС. Реформи в промисловості та сільському господарстві. Посилення економічних важелів в управлінні. Непослідовність економічних перетворень. Посилення командно-адміністративної системи. Наростання стагнаційних процесів в 1970-на початку 80-х років. Нарощення військово-промислового комплексу (ВПК).

Соціальна сфера буття суспільства. Матеріальний та культурний рівень життя населення. Житлове будівництво. Сфера медичного обслуговування. Особливості соціальної диференціації в суспільстві. Загострення екологічної кризи.

Розвиток освіти та науки. Запровадження обов'язкової середньої освіти. Успіхи в розвитку літератури і мистецтва. Ідеологізація художньої творчості. Суперечливі тенденції в мистецькому житті. Театр. Кінематограф. Українське «поетичне кіно». Пісенна творчість. Образотворче мистецтво.

Наростання дисидентського руху. Утворення Української Гельсінської спілки (УГС). Релігійне дисидентство. Боротьба за легалізацію Української греко-католицької церкви (УГКЦ). Посилення переслідувань опозиції наприкінці 70-х – на початку 80-х років.

Тема 30. Відновлення незалежності України, її роль в розпаді Союзу Радянських Соціалістичних Республік

Початок перебудови в СРСР. Чорнобильська катастрофа. Стан економіки. Шахтарські страйки. Гласність і політичний плюралізм. Український національно-демократичний рух. Зміни в політичному керівництві УРСР. Формування багатопартійної системи. Вибори до Верховної Ради УРСР і до місцевих рад 1990 р. Декларація про державний суверенітет України. Революція на граніті. Створення Автономної Республіки Крим (АРК). Меджліс кримськотатарського народу (червень 1991 р.). Спроба державного перевороту в СРСР у серпні 1991 р. Акт проголошення незалежності України. Референдум і вибори Президента України 1 грудня 1991 р. Розпад СРСР. Міжнародне визнання України. Культура. Духовне відродження.

Погіршення економічної ситуації в Україні в другій половині 80-х років.

Промисловість і сільське господарство. Чорнобильська катастрофа. Екологічна ситуація в Україні. Формування економічних передумов розпаду СРСР. Зміни у вищому партійно-державному керівництві. М. Горбачов і пошуки шляхів виходу з кризи. Спроби оздоровлення суспільно-політичного життя. «Перебудова». Невдача спроб реформування СРСР. Політика керівництва України в період «перебудови».

Зростання політичної активності суспільства. «Гласність» і повернення народові правди про минуле України. Нові громадські об'єднання. Початок формування багатопартійності в Україні. Розпад компартії України. Закон Української РСР «Про мови». Вибори до Верховної Ради УРСР 1990 р. Декларація про державний суверенітет України 16 липня 1990 р. Спроба державного перевороту в СРСР та події в Україні. Акт проголошення незалежності України 24 серпня 1991 р. Референдум 1 грудня 1991 р. і вибори Президента України. Припинення існування Радянського Союзу. Історичне значення проголошення незалежності України.

Тема 31 Становлення, розвиток України як незалежної держави

Державотворчі процеси в незалежній Україні. Повернення кримських татар на батьківщину. Статус Криму. Суспільно-політичне життя. Особливості формування багатопартійності. Конституція України. Економіка України в 1991-1998 рр. та в 1998-2004 рр. Запровадження гривні. Демографічні та міграційні процеси. Олігархічна система. Початок інтеграції в європейський і світовий простір. Політична розбудова суспільства. Рухи протесту на початку 2000-х рр. Помаранчева революція. Україна в системі міжнародних відносин. Культура й духовність.

Тема 32. Європейський вибір України. Російсько-українська війна.

Геополітичний вибір України: утвердження євроінтеграційного курсу. Україна в імперській доктрині «руського міра». Політичні, економічні, інформаційні та інші засоби тиску на Україну в контексті відродження прагнень Російської Федерації (РФ) до реімперіалізації на теренах колишнього СРСР.

Зрив угоди про асоціацію України та Європейським Союзом (ЄС). Євромайдан. Революція Гідності. Крах режиму Віктора Януковича. Небесна Сотня. Президентські та парламентські вибори 2014 р. Обрання Петра Порошенка Президентом України.

Підписання Угоди про асоціацію між Україною та ЄС. Надання українцям права на безвізовий режим в'їзду в країни ЄС.

Початок війни РФ проти України: окупація, анексія Криму, збройна агресія на сході України. Квazіреферендуми і проголошення маріонеткових

квазідержав Донецької Народної Республіки (ДНР), Луганської Народної Республіки (ЛНР).

Антитерористична операція/Операція об'єднаних сил (АТО/ООС). Перебіг бойових дій. Мінські домовленості.

Українське громадянське суспільство в обороні держави. Добровольчі батальйони. Волонтерський рух. Участь добровольців-іноземців у збройній боротьбі на боці України.

Міжнародна підтримка України в умовах війни. «Норманська четвірка»: внесок у стабілізацію збройного конфлікту. Позиція США та держав «великої сімки». Санкції, накладені на РФ за невиконання Мінських домовленостей.

Соціально-економічний розвиток України у 2014–2022 р. Економічні, політичні, судово-правові реформи. Створення незалежної правоохоронної структури для боротьби з корупцією. Незавершеність реформ.

Законодавче забезпечення статусу української мови як державної. Розвиток української культури. Утворення канонічної автокефальної Православної церкви України (ПЦУ).

Президентські вибори 2019 р. Обрання Володимира Зеленського Президентом України. Земельна та інфраструктурна реформи. Цифровізація України.

Широкомасштабне вторгнення російських військ на терени України: перебіг, результати. Збройні сили України (ЗСУ),

Національна гвардія, територіальна оборона, громадянське суспільство та влада в обороні країни. Злочини геноциду та воєнні злочини РФ проти України. Нищення економіки України. Використання Росією продовольства як зброї. Заява Верховної Ради України «Про вчинення Російською Федерацією геноциду в Україні». Консолідація української політичної нації в боротьбі проти російській агресії.

Російська пропаганда як інструмент підбурювання війни і геноциду. Ідеологема «денацифікація України». Протидія України російській пропаганді та дезінформації.

Розгортання дипломатичної боротьби України. Утворення міжнародної коаліції держав на підтримку незалежності і обороноздатності України. Лендліз. Надання Україні статусу кандидата в члени ЄС.

Повсякдення в умовах війни: індивідуальний досвід, стратегії виживання та протистояння. Колабораційна діяльність і кримінальна відповідальність за неї. Рух Опору на тимчасово окупованих територіях. Біженці та вимушені переселенці. Примусове переселення громадян України до РФ. Гуманітарна підтримка біженців в країнах ЄС.

Релігія, церкви й релігійні організації та війна. Діячі української культури

в допомозі фронту. Діячі світової культури в підтримці України.

4. Структура освітнього компонента

Назви тем	Кількість годин					
	Денна форма					
	усього	аудиторні	у тому числі			самост. робота
			лекції	семінари	практичні	
4 семестр						
Тема 1-2 : Вступ. Найдавніша історія України. Виникнення та становлення Русі-України. Галицько-Волинське князівство («держава Романовичів») <i>Лекція 1.</i> Передумови утворення держави у східних слов'ян. Галицько-Волинське князівство («держава Романовичів») кінця XII – середини XIII ст. Королівство Руське середини XIII-XIV ст. Культура Русі-України і Галицько-Волинського князівства	4	2	2	-	-	2
Семінарське заняття № 1	4	2	-	2	-	2
Тема 3-4. Руські землі у складі сусідніх держав (середина XIV – початок XVI ст.) Кримське ханство. Землі України у XVI-першій половині XVII ст. <i>Лекція 2.</i> Руські удільні князівства у складі сусідніх держав. Кримське ханство. Українські землі у складі Речі Посполитої (XVI-XVII ст.) Польсько-Литовська політика на українських землях. Становлення українського козацтва. Ідентичність та політична культура козаків. Козацька революція середини XVII	6	2	2	-	-	4

ст. і війна за суверенітет козацької держави другої половини XVII ст. Передумови і причини Б.Хмельницький. Зовнішня політика у пошуку союзників.						
Семінарське заняття № 2	4	2	-	2	-	2
Тема 5. Козацька Україна (Гетьманщина) другої половини XVII-початку XVIII століття Україна та ранньомодерні імперії XVIII ст. <i>Лекція 3. Козацька Україна (Гетьманщина) другої половини XVII - початку XVIII століття. Модель і структура козацької держави. Особливості козацького господарювання. Міста і їх спільноти. Етнічні та релігійні групи. Правобережне козацтво. Слобідська Україна. Запоріжжя (Військо Запорізьке Низове).</i>	4	2	2	-	-	2
Семінарське заняття № 3	4	2	-	2	-	2
<i>Лекція 4. Україна та ранньомодерні імперії XVIII ст. І. Мазепа. Конституція Пилипа Орлика. Ліквідація Запорізької Січі. Опришківський рух. Гайдамаки. «Коліївщина». Поділи Речі Посполитої. Розвиток культури II половини XVII ст.- XVIII ст.</i>	6	2	2	-	-	4
Семінарське заняття № 4	4	2	-	2	-	2
Тема 6. «Довге» дев'ятнадцяте століття в історії України: територія, населення, влада <i>Лекція 5. «Довге» дев'ятнадцяте століття в історії України: територія, населення, влада. Ранній новий час в історії України: здобутки і втрати. Між двома</i>	4	2	2	-	-	2

імперіями. Українська територія та її залюдненість						
Семінарське заняття № 5	4	2	-	2	-	2
Тема 7. Українські землі в складі Російської та Австро-Угорської імперій у XIX на початку XX ст. Повсякденне життя та культура України у XIX на початку XX століття.						
<i>Лекція 6 . Українські землі в складі Російської імперії у XIX на початку XX ст. Українські землі в складі Австро-Угорщини у XIX на початку XX століття. Повсякденне життя та культура України у XIX на початку XX століття.</i>	4	2	2	-	-	2
Семінарське заняття № 6	4	2	-	2	-	2
Тема 8. Україна в роки Першої світової війни та Української революції.						
<i>Лекція 7. Розпад Російської імперії та постання національної держави – Української Народної Республіки</i>	4	2	2	-	-	2
Семінарське заняття № 7	4	2	-	2	-	2
Тема 9. Українські землі у період з 1921 року по 1945 рік						
<i>Лекція 8. Українські землі у міжвоєнний період. Україна в складі тоталітарної імперії – Союзу Радянських Соціалістичних Республік. Західноукраїнські землі в міжвоєнний період. Україна в роки Другої світової війни (1939 - 1945 рр.)</i>	4	2	2	-	-	2
Тема 10. Україна в період з 1945 по 1985 роки						
<i>Лекція 9. Україна в повоєнний період. Розвиток України в умовах деєталінізації 1953-1964</i>	4	2	2	-	-	2

рр. Україна в період системної кризи Союзу Радянських Соціалістичних Республік (1965-1985 рр.)						
Семінарське заняття № 8	4	2	-	2	-	2
Тема 11. Відновлення державної незалежності України, її роль у розпаді Союзу Радянських Соціалістичних Республік. Становлення, розвиток України як незалежної держави <i>Лекція 10.</i> Відновлення державної незалежності України, її роль у розпаді Союзу Радянських Соціалістичних Республік. Становлення, розвиток України як незалежної держави. Повсякденне життя. Зрушення в суспільній свідомості. Релігійне життя. Здобутки українців у сфері культури (наука, освіта, мистецтва, спорт)	6	2	2	-	-	4
Семінарське заняття № 9	4	2	-	2	-	2
Тема 12. Європейський вибір України. Російсько-українська війна <i>Лекція 11.</i> Геополітичний вибір України: утвердження євроінтеграційного курсу. Зрив угоди про асоціацію України та Європейським Союзом (ЄС). Євромайдан. Революція Гідності. Президентські та парламентські вибори 2014 р. Початок війни РФ проти України: окупація, анексія Криму, збройна агресія на сході України. Соціально-економічний розвиток України у 2014-2022 р.	6	2	2	-	-	4
Семінарське заняття № 10	2	2	-	2	-	-

Усього годин	90	42	22	20	-	48
---------------------	-----------	-----------	-----------	-----------	----------	-----------

5. Теми семінарських занять

№ з/п	№ теми	Назва теми	К-ть годин
1.	2	Давньоруський період української історії	2
2.	4	Українська національно-демократична революція середини XVII ст. Утворення Української козацької держави	2
3.	5	Передумови, причини і перебіг «Руїни». Козацька Україна в системі міжнародних відносин	2
4.	5	Україна в другій половині XVII ст.- XVIII ст.	2
5.	6	«Довге» дев'ятнадцяте століття в історії України: територія, населення, влада.	2
6.	7	Повсякденне життя та культура України у XIX на початку XX століття.	2
7.	8	В боротьбі за українську незалежність (1917-1920pp.)	2
8.	10	Україна в роки Другої Світової та Великої Вітчизняної воєн	2
9.	11	Становлення, розвиток України як незалежної держави.	2
10.	12	Широкомасштабне вторгнення російських військ на терени України: перебіг, результати, злочини	2
Разом			20

6. Теми практичних занять
не передбачені навчальним планом

7. Теми лабораторних занять
не передбачені навчальним планом

8. Самостійна робота

№ з/п	№ теми	Назва теми	К-ть годин
1.	1	Кіммерійці, скіфи, сармати.	2
2.	2	Культура княжої доби	2
3.	3	Етнохарактеристика запорізького козацтва	4
4.	4	Розвиток української національної культури	2
5.	5	Перша українська політична еміграція. Ренесанс української культури.	10
6.	6	Українська культура в кінці XVIII ст. на початку XX ст..	4
7.	7	Суспільно-політичний рух у Наддніпрянській Україні 60-90-х років XIX ст.. М.Драгоманов, Т.Шевченко та його роль в українському національному відродженні, історична постать І.Франка. Історичне значення УСС.	4
8.	8	Національно-визвольний рух в західноукраїнських землях. Радянська влада в Україні. Інтервенція військ Антанти. Денікінщина. Історичний портрет С.Петлюри.	4
9.	9	Культура в системі суспільних відносин 20-30-х років. Проголошення у Львові Української держави та переслідування українських націоналістів фашистською владою. Історія Вінниці під час Другої Світової війни.	2
10.	10	Українська культура і наука. Дисидентський рух. Боротьба УПА проти «радянзації».	4
11.	11	Здобутки українців у сфері культури (наука, освіта, мистецтва, спорт). Східна і західна українська діаспора в міждержавних стосунках України.	6
12.	12	Початок війни РФ проти України: окупація, анексія Криму, збройна агресія на сході України. Квazіреферендуми і проголошення маріонеткових квазідержав Донецької Народної Республіки (ДНР), Луганської Народної Республіки (ЛНР). Розвиток української культури. Утворення канонічної автокефальної Православної церкви України (ПЦУ). Російська пропаганда як інструмент	4

		підбурювання війни і геноциду. Ідеологема «денацифікація України». Протидія України російській пропаганді та дезінформації. Діячі світової культури в підтримці України.	
Разом			48

9. Методи та технології навчання

Методи викладання освітнього компонента 4 Історія України спрямовані на розв'язання навчальних завдань.

Вибір методів і технологій викладання та навчання здійснюється залежно від мети заняття, змісту, навчальних можливостей здобувачів освіти, особливостей особистості викладача, матеріально-технічного забезпечення.

Засоби навчання, які застосовуються при викладанні дисципліни, є словесні, наочні й практичні. Серед форм та методів подачі навчального матеріалу з освітнього компонента 4 Історія України застосовуються:

1. Структурно-логічне навчання: поетапна організація системи навчання, що забезпечує логічну послідовність постановки і вирішення дидактичних завдань на основі поетапного відбору їх змісту, форм, методів і засобів із урахуванням діагностування результатів;

2. Контекстне навчання: ґрунтується на інтеграції різних видів діяльності, як навчальної, наукової, так і практичної.

3. Імітаційне навчання, основою якого є імітаційно-ігрове моделювання в умовах навчання процесів, що відбуваються в реальній системі.

4. Проблемне навчання, яке здійснюється на основі ініціювання самостійного пошуку здобувачем освіти знань через проблематизацію (викладачем) навчального матеріалу.

Застосовуються професійно-ігрові технології викладання: дидактичні системи використання різноманітних «ігор», під час проведення яких формуються вміння вирішувати завдання на основі компромісного вибору (ділові та рольові ігри, імітаційні вправи, індивідуальний тренінг, комп'ютерні програми тощо); діалогово-комунікаційні технології: сукупність форм і методів навчання, заснованих на діалоговому мисленні у взаємодіючих дидактичних системах суб'єкт-суб'єктного рівня.

Подані матеріали дозволяють здобувачеві освіти самостійно планувати терміни та обсяги змістової складової навчальної діяльності, прогнозувати її результативність

За рівнем активності: пояснювально-демонстраційний, дослідницький.

За функцією: усне викладання матеріалу, закріплення, самостійна робота щодо засвоєння навчального матеріалу, перевірка і оцінка знань та умінь.

Самостійна робота здобувачів освіти включає дві складові: самостійна підготовка до аудиторних занять, до занять у режимі онлайн, підготовка до тематичного контролю та рубіжного контролю.

10. Методи та форми контролю

Методами та формами контролю результатів навчання є: екзамени; тести; аналітичні звіти, реферати; розрахункові роботи; презентації результатів виконаних завдань та досліджень; студентські презентації та виступи на наукових заходах; інші види індивідуальних та групових завдань.

Форми контролю знань здобувачів:

- поточний;
- підсумковий (екзамен).

Поточний контроль знань здобувачів протягом одного семестру включає оцінку за роботу на семінарських заняттях, практичну та самостійну роботу.

Підсумковий контроль знань проводиться у формі екзамену за екзаменаційними білетами, кожен з яких включає три питання (усно) Екзаменаційні білети повинні бути затвердженими в установленому порядку.

Екзамен є обов'язковою підсумковою формою контролю, яка дає змогу оцінити системне, а не фрагментарне засвоєння навчального матеріалу і не може бути зведена до рівня поточних форм контролю.

Оцінювання знань здобувачів освіти здійснюється за національною шкалою («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»)

Критерії та засоби оцінювання запланованих програмних результатів навчання

Критеріями ефективності запланованих результатів навчання є глибина та дієвість знань, системність та усвідомленість знань.

Методами і засобами оцінювання підготовки до занять та виконання практичних завдань виступають: усний контроль (індивідуальне і фронтальне опитування здобувачів освіти); засоби письмового контролю (тестові завдання, контрольні роботи, ситуаційні задачі), індивідуальні завдання – написання рефератів.

Рейтингова система оцінювання дозволяє врахувати рівень знань, поточну підготовку студентів до аудиторних занять та визначити рівень засвоєння навчального матеріалу окремої теми. Підсумкова оцінка виставляється після складання екзамену за рейтинговими показниками.

Норми і критерії оцінювання знань запланованих програмних результатів навчання
Оцінка «відмінно». Здобувач освіти відповідно до програми виявив всебічні, системні й глибокі знання навчального матеріалу, володіє відомостями з основної і додаткової літератури, сформулював повні відповіді на всі поставлені запитання, виявив креативність та уміння творчого застосування набутих теоретичних знань для вирішення практичних завдань; має загальний високий рівень ерудиції та культури мови, здатний до самостійного поповнення надбаних знань і умінь у процесі подальшої навчальної роботи та професійної діяльності.
Оцінка «добре». Здобувач освіти міцно засвоїв програмний матеріал, вміє логічно і послідовно його викласти, має повні та системні знання з дисципліни, точно формулює означення й правила, не допускає істотних помилок у відповідях на запитання, вільно оперує навчальним матеріалом дисципліни, знає наукову й довідкову літературу, має здатність до самостійного поповнення та оновлення знань.
Оцінка «добре». Здобувач освіти виявив системні й глибокі знання навчального матеріалу, володіє відомостями з основної літератури, виявив уміння застосування набутих теоретичних знань для вирішення практичних завдань, глибоко розуміє матеріал. Знання здобувача освіти з окремих тем мають неповний характер, немає достатньої самостійності в аргументації відповідей, у відповідях він допускає недоліки, які може самостійно виправити.
Оцінка «задовільно». Здобувач освіти виявив знання основного навчального матеріалу в необхідному для подальшого навчання і майбутньої

фахової діяльності обсязі, вияв поверхову обізнаність з основною і додатковою літературою, давав неповні відповіді на поставлені запитання із застосуванням певних штамів, виявив уміння репродуктивного вирішення практичних завдань, у процесі їхнього виконання допускав суттєві помилки, які міг усунути лише за допомогою викладача.

Оцінка «незадовільно». Здобувач освіти не засвоїв переважної частини програмного матеріалу, має поверхове, фрагментарне уявлення про дисципліну, допускав принципові помилки при виконанні передбачених програмою завдань, на більшість запитань не давав відповіді, не здатний використати наявні знання під час виконання простих практичних завдань, але спроможний самостійно доопрацювати програмний матеріал і підготуватися до повторного складання.

11. Рекомендовані джерела інформації

11.1. Базова література

1. Історія України. Довідник для абітурієнтів та школярів. Повний курс підготовки для вступу до вищих навчальних закладів. Літера. 2020. 528 с.
2. Бойко О. Історія України : Посіб. для студ. вузів. Київ : ВЦ «Академія», 2020. 300 с.
3. Литвин В. Історія України: підручник / Відп. ред. В. Смолій. НАН України. Інститут історії України. К.: Наукова думка, 2021. 991 с
4. Кульчицький С.Д. Історія України. С. Д. Кульчицький, Ю. А. Мицик, В. С. Власов. Київ : Літера ЛТЦ, 2018. 530 с.
5. Світлична В.В. Історія України В. В. Світлична Київ, 2018. 245 с.
6. Власов В.С. Історія України : комплексне видання В. С. Власов, С. В. Кульчицький, О. Є. Панарін. Київ : Літера ЛТД, 2020. 512 с. : іл., карти.
7. Воропаєва В.В. Скирда І.М. Історія України : Збірник тестових завдань для підготовки до ДПА та ЗНО 2021 Воропаєва В.В. Скирда І.М. Харків : ВД «Весна», 2020. 184 с.
8. Гісем О.В. Історія України. Довідник, тестові завдання. Повний повторювальний курс, підготовка до зовнішнього незалежного оцінювання та державної підсумкової атестації / Олександр Гісем. Кам'янець-Подільський : ФОП Сисин О.В., 2019. – 636 с.

11.2. Допоміжна література

1. Алексєєв Ю.М., Вертегел А.Г., Даниленко В.М. Історія України. – К., 2016. – 305 с
2. Алексєєв Ю.М., Кульчицький С.В., Слісаренко А.Г. Україна на зламі історичних епох – К., 2015 . – 300 с
3. Історія України. *Документи. Матеріали.* / Уклад., комент. В. Короля. – К., 2018. – 400 с.
4. Універсали Української Центральної Ради.// Конституційні акти України 1917 – 1920 рр. – К., 1992. – С.58-63, 67-72.
5. Середняцька Г.В. Історія України. 10 клас / Г. В. Середницька – К.: А.С.К., 2015. – 340 с.
6. Середняцька Г.В. Історія України. 11 клас / Г. С. Середницька – К: А.С.К., 2018 – 350 с.

11.3. Інтернет-ресурси

1. Бібліотека українських підручників: <https://westudents.com.ua/>
2. Електронна база підручників <http://www.info-library.com.ua>
3. Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського:
<http://www.nbuv.gov.ua/>

